

POSTANOWIENIE

Dnia 20 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania K. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 sierpnia 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 sierpnia 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adwokata M. G. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z odwołania K. D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C. o odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia – oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 19 czerwca 2012 r., oddalającego odwołanie K. D. od decyzji organu rentowego z dnia 14 marca 2012 r., odmawiającej wyrażenia zgody na odstąpienie od żądania zwrotu należności

z tytułu nienależnie pobranego świadczenia z tytułu renty rodzinnej za okres od lipca 2001 r. do sierpnia 2002 r., od lutego 2005 r. do sierpnia 2005 r., od lutego 2006 r. do sierpnia 2006 r. w łącznej wysokości 22.117,96 zł.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego (w całości) odwołujący się zaskarżył skargą kasacyjną. Skargę oparto na obydwu podstawach określonych w art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano na: „1. istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości tj. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 ust. 8 pkt 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej s.u.s.) w jakim zakresie sąd orzekający powinien brać za podstawę stan rzeczy mający dopiero nastąpić tj. możliwość osiągnięcia przez ubezpieczonego dochodów, które mogłyby pozwolić na zwrot nienależnie pobranych świadczeń wraz z odsetkami, a która to sytuacja nie wypełniałaby przesłanek do zastosowania art. 84 ust. 8 s.u.s. w przyszłości; 2. oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, a to z uwagi na fakt, iż Sąd II instancji wydając rozstrzygnięcie w przedmiocie odstąpienia od żądania zwrotu z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości *de facto* uniemożliwił zastosowanie art. 84 ust. 8 pkt 1 s.u.s. w praktyce”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ubezpieczonego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że istnieje potrzeba wykładni „przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości tj. art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych...” (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03, z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04, czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07 – OSNP 2009/3-4/43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08 - LEX nr 794605). Ponadto, ze względu na publiczne cele jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12 – LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12 - LEX nr 1228618).

Z powyższego wynika, że skarżący nie wykazał, że w sprawie jest potrzeba wykładni wskazanych w uzasadnieniu wniosku przepisów prawa w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przede wszystkim brakuje odpowiedniej jurydycznej argumentacji – uwzględniającej podstawy zaskarżonego rozpatrywaną skargą wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] – argumentacji uzasadniającej potrzebę dokonania wykładni przepisu art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 84 ust. 8 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zamiast tego uzasadnienie wniosku zostało sprowadzone do ogólnikowego pytania; bez wskazania „poważnych wątpliwości” czy też rozbieżności w orzecznictwie sądowym w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. w zakresie odmiennych analiz interpretacyjnych przedstawionych – w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – przepisów prawa.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 – LEX nr 494134; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08 – LEX nr 490364). W niniejszej sprawie stan taki nie występuje. Stanowisko zaskarżonego rozpatrywaną skargą kasacyjną wyroku Sądu Apelacyjnego wynika z ustalenia, że odwołujący się nie przedstawił okoliczności obiektywnych, niezależnych i niespowodowanych przez niego, wywołujących skutki w jego sferze materialnej i życiowej, które uzasadniałyby odstąpienie przez organ rentowy od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Za takie szczególne okoliczności – w ocenie Sądu drugiej instancji – nie może być uznane pozostawanie bez pracy w stosunkowo młodym wieku przy średnim technicznym wykształceniu i dodatkowych kwalifikacjach odwołującego się oraz możliwościach na przyszłość pozwalających mu uzyskać zatrudnienie; a także ciążący na odwołującym się obowiązek alimentacyjny. Powyżej przedstawione okoliczności stanowiły płaszczyznę do zastosowania w sprawie przepisów prawa

materialnego. Autor skargi nie przedstawił w uzasadnieniu wniosku przekonującej argumentacji, którą wykazałby oczywistą zasadność jego skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Na pewno o takiej oczywistej zasadności rozpatrywanej skargi nie przekonuje twierdzenie o tym, że „Sąd II instancji wydając rozstrzygnięcie w przedmiocie odstąpienia od żądania zwrotu z tytułu nienależenie pobranych świadczeń w całości *de facto* uniemożliwił zastosowanie art. 84 ust. 8 pkt 1 s.u.s. w praktyce”.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.); rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma swoją podstawę w § 19 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 w związku z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461).